

Baltijas Semkopis.

Apslejams:

Redakcijas mājā, Jelgavā, Katolu-cēlā № 2.
Nīhgā: Schilling's, Kapteina un Luhava grahmatu
bodis un pēc kopmāna Lerchendorff, pils. Kaku-cēlā
№ 19. Zītās pilseitās: vijas grahmatu-bodis.
Uzlaukeem: pēc pagasta - waldehm, mahzitajem,
stolotajem, zc.

4. gads.

Nīhgā, tānī 26. jūlijā.

Mākslā:

Ar Peelikumu: par gadu 3 rub., par $\frac{1}{2}$ gadu 1 r. 60 l.
Bēs Peelikuma: par gadu 2 rub., par $\frac{1}{2}$ gadu 1 r. 10 l.
Par pēcītīšanu ar pastu un latru eksemplari, ween'
alga vaj ar jeb bēs Peelikuma, jamākā 60 lāp. par g.
un 35 lāp. par $\frac{1}{2}$ g. Sludinājumus peenem vījās
apslejāmās veetās pret 8 lāp. par šķelu rindām.

№ 30.

Lihds ar Baltijas Semkopi ik nedelas išnākt Peelikums ar stahsteem un derigu laika-kāvekli;

māksla 1 rub. par gadu, 50 lāp. par pusgadu.

1878.

Saimneezibas nodaka.

Kā un kur supersoffati un ziti skuntigee mehsli
isleetajami.

(Veigums.)

2) **Sehra - skahbais amonijak** satura slahpeksi un peder
pee tihri weenkahtschu mehsleem; tam ir ta ihpaschiba, ka tas tuhda
pehz mehslochanas stahdinus spehzi dzen augšchanā. Tadehk to wis-
wairak pawasarōs isleeto, wajju sehju spehzinot, tapat ari tad, kad grib
lai leesā, jebšchu gan nupat mehslotā semē sehta sehja labi eeset, ka
ta seemu war pazeest.

It ihpaschi amonjaku isleeto preeksch wahjas kweeschu- un ruds-
sehjas pawasarī un tad peeteek us puhra-weetu 1— $1\frac{1}{2}$ puda jeb $1\frac{1}{4}$
maiša, ko labi sajauktu ar tik pat jeb dimi reis tik dauds semes waj
smilti kā wirsmehslojumu tuhda pehz neega nokuschanas un kad stahdi
jau mostahs us augšchanu, par sehju iskaija.

Za rudenī grib, lai seemas-sehja labi eeset, jeb ari pawasarī lai
wajareja labi zelahs, tad no scheem mehsleem tik pat dauds ihši preeksch
waj ari pee pasčas sehschanas ar ezeschahn ja-ee-ezē.

Tahda ušmehslochana daudsreis ari tad loti deriga, kad sehja
preeksch tam supersoffata mehslochanu jau dabujusi tāni mehrā, kā sem
1 minets. Pee pahfchhu augleem ja-isleeta masakas porzijas amonijaka,
tikai 25—30 mahrzinās us puhra-weetu, zitadi tee fakritihs welde.

3) **Schili-salpeters** darbojabs tapat kā sehra-sl. amonijaks, tikai
wehl ahtraki, un ir tapat weenkahtschu slahpekkā-mehsli. Bet no ta
pa kahdu $\frac{1}{2}$ janem wairak, tadehk ka tāni masak slahpekkā. Pee pahf-
chhu-augeem un abholina tas tikai kā wirs-mehslojums ja-isleeta, wis-
labaki diwās porzijās, pirmo reis tiklihds kā pastahwigi filts laiks radees
un stahdi pilnigi jau moduschees us augšchanu, otru reis wehlaki, kad
stahdi jau sanemusches, jo schili-salpeters no stahdeem loti weegli teek
usnemts, bet turpretim semē ne wis kā tee ziti mehsli (fossora-skahbe,
kalijs zc.) teek saturets, bet drihs nogrimst apaksh-grunte.

4) **Leopoldshalles kainits** (laši fa-i-nits), floralkiums jeb pēz-
kahrtigi weenotais (jeb tihritais) kalijs it ihpaschi ir swarigs preeksch
lineem un tabaka, kartupeleem, kahleem, pahfchhu-augleem un
abholina, bet par wisahm leetahm preeksch plāwahm.

Kā pasihstams, sche mehsli pee lineem schkeedru attihstichanos
loti weizina, bet pee kartupeleem un kahleem stahkeles-miltu un zukura
attihstichanos; tadehk tos scheem heidsot mineteem augleem pat ari tad
wehl dot kāla, kad stahdi jau mehsloti.

50 prozetes stiprais floralkiums (jeb pēzkahrtigi weenotā
kalishale) teek leetats pa $4\frac{1}{2}$ —6 podeem jeb $\frac{3}{4}$ —1 maišam us puhra-
weetu; preeksch lineem, wiķeem un abholina peeteek ar $4\frac{1}{2}$ podu,
preeksch tabaka, kahleem un kartupeleem nem 6 pudus, preeksch plāwahm,
ihpaschi kad tās suhnainas wehl wairak lihds 12 podeem us puhra-weetu.

Leopoldshalles kainiti, kam bēs tam wehl laba dala loti derigas
sehra-skahbas magnesijas kāla, wajaga diwi reis tik leelās porzijās
nemt. Bet pee lauka augleem minētā sahle labaka, kainits tikai pee
plāwahm tai lihdīgs.

Wislabaki L. kainiti isleeto kopā ar kompositu, proti pehz tam
kad tas ar ziteem weeleem, kā p. p. ar kāli, jau ir sajaukti. Kā vijas
prastas kali-sahlis, kā ari L. kainits ne ik reises atness sagaiditos auglus.

Uz dascheem ihpascheem jautajumeem profesors Dr. Wolff wehl
peesihmē:

Kweescheem, rudseem, meescheem un ansahm, ja saimneeziba
kahrtigi eegrosita, peeteek ar tikai ween u mehslochanu ar supersoffateem
waj kaulu-milteem; augšchejas porzijas preeksch augligas lehnas mahla
semes pilnigi peeteek; jo augliga semes par fewi jeb jo wairak ta mehs-
lota, ar stala-mehsleem, jo masak waijadsehs skuntigo mehsli, kuras
finams tad alasch waijadsehs jo leelās porzijās dot, kad wehl preeksch
nahlofchās labibas grib mehslot. Tā p. p. pee widuwejas mehslochanas
ar stala-mehsleem preeksch kweescheem un rudseem, ja grandus grib pa-
wairot, us puhra-weetu peetiks ar $\frac{1}{2}$ maišu labu kaulu-miltu jeb augst-
grāhdiga supersoffata, tapat ari preeksch ausahm, meescheem un firneem
pehz abholina ganikles jeb pehz mehslotas seemas-labibas; bet ja no
schīhs mehslochanas ari eeschtām abholinam buhs kahdu labumu
baudit, tad mehsli porzijas diwahrtigi jeb trihskahrtigi japawairo, waj
ari, kad lauks zausr humus-semi peetura skahbumus, wehl pee pirmā
maišu kaulu-miltu japeeletek 1 maišu pēzlahrtigi weenotas kāli-sahles
jeb $2\frac{1}{2}$ Leopoldshalles kainischa tuhda jau pee steebru auglu (rudju,
kweeschu zc.) mehslochanas, schīhs porzijas gan israhda hās leelas, bet
par to ari abholinās vījai labi zīmēs.

Za labiba nahk tālu pehz stala-mehslochanas, tad tapat us puhra-
weetu wesels maišu kaulu-miltu jeb augstgrāhdiga supersoffata ja-isleeto,
un bēs tam wehl it labi atmaksajahs tālaka isdoshchana par 20 mahrz.
sehra-skahba amonijaka, ko tur war peelikt; zausr to jauskā sehja loti
teek sekmēta.

Kartupeleem labā mahlu semē peeteek ar $1\frac{1}{2}$ maišu augst-
grāhdiga supersoffatata; kāli-mehslochana tur daudsreis ir weltiga;
wismahakais tad alasch masumā ja-isprōvē. Weeglakā, smiltainā semē
peeteek ar $\frac{1}{2}$ —1 maišam augstgrāhdiga supersoffata jeb kaulu-miltu
un ar 1 maišu pēzlahrtigi weenotā kāli-sahles jeb 2 maišem kainischa.

Bet wisleelakos auglus, pehz profesora Dr. Maerderā, Halle,
atnesot Bakera-guano-supersoffats kopā ar schili-salpeteri,
proti no latra 3 podi us puhra-weetu.

G. M.

Akkiba pee sirgeem.

Gan dauds buhs to eewehrojuschi, ka starp wiſeem mahju lopeem
sīrgs jo wairak ar azīm hasslimst, un ne reti paleek aks.

Pirmais aklibas zehlons ūheitan jamēlē ihpaschi eelsch tam, ka dauds-
kahrt redeles pa augstu ir eetaisitas. Tāhs alasch atron wiſds prastos
stālods pahri par sīli, ka sīrgam ar iszeltu galwu un issteptu kālu no redelu
starpahm seens ja-iswell. Pee tam tad ne reti noteek, ka wahrpu gali,
kām, kā pasihstams, at-ahki ir, lopam azīs eekriht un tur tik zeeti pee-
ferahs, ka pat ašaras, kās tāhdos gadijumās eeronahs, — to newar
wairs isskalot. Schahdā gadijumā azīs eekarst un no tam sīrgs ne reti
azi pasaude, ihpaschi ja lopu ar eekarsušchahm azīm ne mas netaupa,
ja pat wehl ne-pareiši, waj ari nežilwezigi ar to apeetahs. Otrs zeh-
lons ir stala netihrs gaijs, kās azīs zehrt kopā ar deenas gaijsnu, kās
stāli eespihd. Ašas amonijaka gāses, kās stālods alasch ūzelahs un
zilweka azīs pat lihds ašarahi fairina, ari sīrga qāthm ir ūhādigas.
Ar weenu ūhai nebuhschanai atrunā, ka sīrgs to jau eeradis; tas nav
pareissi. Sīrgs, kāt jo wairak tājīni redfigs, ne kā ziti lopī, tātšu
nav tā kā zilweks, tamdehk winam stāli gaijsma pa wiſam us zitu

wihni peelaishchama. Ja sirgs stali gaismu tilai no weenas puses dabu, tad winsch weenumehr us to pusii tilai ar weenu azi skatahs, samehr otra azs stahw tumfa; tahda buhshana abahm azihm skahde. Ja stelinsch ta eetaisits, ka sirgam gaisma no mugatos peenahl, tad winsch ar weenu skatahs tumfa, kas ar wina dabu nesa-eetahs un gaismas mainischana, sirgu ahrä wedot, wina azihm loti skahde, ka to kats sirgs lopejs buhs eewehrojis pee azu mirfchkinaschanas, kad sirgu no tumfas tuhlin gaisma iswed. Ari tas now pareiñ, kad sirgu stali taisni gaismai preti noleek, ta ka gaisma azis war apschibet. Tamdeht ir wiiderigaki, kad sirgi stali gaismu no augshas dabon, kad ari ne zaur glahsu juntu, tad tatschu zaur logeem, kas tanis pusse eetaisami, kur sirgeem galwas stahw. Ar weemi buhs loti derig, kad stali ir tik pat gaisch ka ahrä, jo sirgs now lops, kam naiks un tumfa der, pat ari ne skunstigs tumfum, ka tas pee baroklu loopeem par derigu eewehrois. Azis grausdami twaiki, kas stalo atrobahs, ne buht now nenowehrschami, ka to daschs domä. Zaur tihibu un ruhpigk fopshani tos war it weegli apspeest, un teesham — tahdu stalu vis netruhkf, kur no schahdeem twaileem ne ka newar manit. Pee tam ari ne buht now waijadisgus daschadus no-wehrschanas-lihdsellus, ka gipst, semes malkas semi, dselswirtriolu ec. isleetot, to pilnigi panahk zaur tihibu ween, bet tad ari nedrihkf grida ta buht eetaisita, ka wiss schidrumi ec. grida war esfuhlties, no kam saprotams muhshigi sklaka smala iszelahs. — Treschais un wiss swarigakais allibas zehlons pee sirgeem ir azu-klapas, ko pee eemaakteem mehdj peetaisit. Sirgu azis, ka sinams, ir ta eetaisitas, ka winas alasch taisni fahnis skatahs un winu redses-aploks tamlihdsu dauds leelaks ne ka pee zilweku azihm. — Lai nu rats eejuhgti sirga azihm katu tahdu leetu waretu paslehpt, kas to war isbeedet, tad ir isdomatas azu-klapas, kas sirgam nelauj fahnis, bet tikai us preeskhu flatitees. Bet us tam, ka jau minets, sirga azis ne mas now eetaisitas un winas zaur to waren teek moxitas. Teescham, azu-klapu ijjudrotajam pee tam laikam zilweku azis buhs prahka bijuschas, kurahm tahdas klapas ne-skahde, bet daschreis wehl leeti der, lai ihpaschi ahtri brauzot azis par ilgi nelawejahs zelmalu efojchus leetas usskatot. Zitadi tas ir pee sirga azs. Ta zaur klapahm teek ar waru peespeesta, azu ahboli tilai us preeskhu pagreestu turet un zaur to tad azu ahreenes muskuli teek issstaipiti un eekshejee saraujhahs. Bes tam loi zilweku eedomajahs kahs molas, kad winam wiss zauru deenu buhtu janesa dehlis preeskhu azihm! Waj tas nu kahds brihnum, ka us tahdu wihni azis aptumschojahs, faslimst jeb ari pa wissi fawu redseschanas spehku pafand! Un tas wiss noteek it bes ne kahda labuma. Peedshwojumi mahza, ka azu-klapas sirgu tilai bailigu padara un us tahdu wihni ne wiss labumu, bet jo wairak skituma atness. Un tas ari zitadi ne mas ne war buht. Lai pamehgina tikai klapas no eemaakteem atnemt, tad warehs pilnigi pahrlezzatees, ka winas it ne kahda labuma nedara. Dauds prahkti

sirgu ihpaschneeli schos nemajadisgos lopu mozektus pa wissam ari atmetuschi un ir pilnigi meerä, kad to truhkf, bet wehl jo wairak winu lopini. Ar pilnu pahrlezzinaschanas war fazit, ka azu-klapas ir tikai lopu mozektu un deretu gan, ka scha nebuhschana no polizejas puses tifku gals darits.

Zetortais un beidsmais allibas-zehlons pee sirgeem ir pa htaga. Zil dandsreis nenoteek, ka ar pahtagu jokojotees sirgam azi eezert, no kam azs tuhlit eekarje, waj ari kahds aissu puhslitis pahrpliht un beidsot sirgs alis paleek. Tas war notilt bes zilweka gribas un ari pee tahdeem kutschereem, kas sawus sirgus labi tura un tos ne buht nesti, bet tikai ar pahtagu klatshedami grib sirgus usmunderinat un alash mudrus usturet. Bet zil now tahdu pahrgalwigu tehwinu, kas aju weetä sirgam pahtagu paasneids un ne wis us kruji siidami, bet ar ihpaschi noluhki sirgam pa kafli waj galwu fit, lai nabaga lopinam fahpetu! Ka pee tam eejuhgä sawaldfinatam lopinam daudskaht wahrda pilna fina azis is peerses issit, to gan ik kats buhs peedshwojis.

— p.

Vispahriga dafa.

Kongresa meera-nolihgumis Berline, 1. (13.) julijā.

(Beigunis).

Art. 34. Nolihgumis noslehdamas walstis atsift Serbijas pat-stahwibū pehz teem nosazijumeem nahkoščā artikeli.

Art. 35. Serbijā tizibas nedrihkf nenit par eemeslu un tamdeht kahdu zilweku issleht waj tam atraut pilsonu un politikas teesibas, to nepeelaist pee walstis amateem, kaijeem darbeem un goda-weetahm waj ari leegt amatus un kahdas ruhpneezibas nodalas kopt, kurā weetā tas ari buhtu. Tizibas brihiva un kaija ijpildishana tiflab Serbijas eedsimteem ka ari sweschneeleem teek apdroshinata un nedrihkf ne kahdu kawelli zelt to daschadu draudschu organizacijai nedf winu satikshana ar fawem garigeezibas preeskhu.

Art. 36 nosaka Serbijas robeschas.

Art. 37. Lihds kahdus jaunus nolihgumis nosleid, Serbijas andele ar sweschahm walstihm paleek nepahrgrosta. — Lule now jaunus par tahn prezehm, ko zaur Serbiju zauri web.

Sweschu parvalstineku swabadiha no nodoshanahm un nastahm, ka ari teesachana un aifstahweschana zaar konsuleem, ka tas schim brihsham pastahw, paleek pilna spehlā, lihds taks neteek pahrgrofitas zaur ihpascheem nolihgumeem starp Serbiju un sweschahm walstihm.

Art. 38. Serbija no fawas puses ujsnemahs los peenahkumus, to Turku waldiba apnehmusehs tiflab pret beedribu, kura usnemahs Eiropas Turzija dselszelus buhwet, un proti tanis fina, ka dselszeli, kas

Sadishwe un finiba.

Pruhshu generalfeldmarschals grafs fon Moltke. Kuram no zeen, lasitateem gan nebuhtu schis daudskaht awises minets wahrds pasihstams, kursh gan ne-atminees schi leela kara-madona slawenos darbus pehdeja Pruhshu-Austreeschun un Wahju-Frantshu kara? Regribi un neudrihkfos par wina darbeem schi sprest, laikratis ari nam to weeta, kur tahdus wahren un swarigus darbus, ko grafs Moltke pastahbajis, waretu pilnigi minet un pahsprest; par teem jau ir weslas grahmata rakstitas un wehl laikam kluus rakstitas. Zeen, laitataem peetils, kad wina budi pahnedot vispahrigi wina dshwes gahjumi peemini.

Helmutis Kahlenis Bernards, grafs fon Moltke, Pruhshu generalfeldmarschals un leela generalstabs preeskhu, ir dzisnis Parchimē, Mellenburg-Schwerin, 26. oktobri 1803. wina tehos bija Tahnu general-leitnantz un mira 1846, gada, nakte bija dzisnise Henrike Paschen. Gesahlkumi Moltke dshwoja pee fawem wezaleem Mellenburga, tad Holsteini un 12 gadus wez bumbans aifgahja us Kopenhagenu, tur ka kafets fawu fawem dshwi esahlt. Dejmit gadus wehlat winsch ka infanterijas leitnanti estahja Pruhshu kara-deenesta un schi winsch til kreetni isturejahs, ka jau 1832. g. wiss eenehma generalstaba. Pehz tribs gadeem wiss zeljo us austrenu un eepajinahs tur ar Turku sultani Mahmudu, palisa tur wairak gadu ka sultana padomineels pee Turku armijas pahlaboschanahm un pahrgrofchanahm. Ar ziteem Pruhshu ofiziereem winsch bija ari lihds kara, to Turki 1839. g. Ahiā weda un deva tur Turku wirslandantam daschu labu padomu, bet schi us Moltke nelausdams pee Nisiles no eenaideeleem kluva neganti sakants. Pehz sultana Mahmuda nahwes 1839. g. Moltke pahrnahja atpalak Pruhshu deenesta, eejahja generalstaba un kluva 1842 par majoru pa-augstnatis; 1846. g. winsch aifgahja us Nomu par Pruhshu printsha Indrisa adjutantu un nahloschā gadā, pehz schi printsha nahwes, wina peedalija pee Neines armijas generalkomandans. No 1849—55 Moltke bija 4. armijas forpusa preeskhu, tad tagadeja Pruhshu kronprintsha Friedricha Wilhelma adjutantis un 1858 generalstaba preeskhu, un godu wehlat wiss pa-augstnatis par generaladjutantu. Wina wehla darbi 1866, gada un tanis gaddis 1870 un 1871 ir wissi desgan pasihstami; wissa pahsule wiss apbruhnja tanis laids ka to leelako kara-madoni, Wahju tauta winam par uswareshanahm schi kars dahuvinaja leelas goda-algas, wissa dzimtenes pilsschta

Parchimē winam zehla peeminas stabu, dauds zitas pilsschta wiss usnemahs par janu goda-pilsoni, Wahju keisars wiss eezhia grafu kahra un apdahwinaja ar dauds ordeneem; to paschu ari darija zitas walibas, ihpaschi kreewu keisars winam 1871. g. Peterburgā ejot leelu godu parahdija. Leelu ir wissi noplens Wahju armijas pahlaboschanahm un eegrofchanahm. Ari polititas laukā winsch ir strahdahs un daudschus rakstus isdewis kara-finibas. — Schi num. bildē grafs Moltke redsams Pruhshu wirsstaba namā Berline pee fawu ralstama galda daschus leetas apluhtojam. M. L.

Ari atkal reis fawā dzimtenē.

(Beigunis).

Jaunus buhshanas wehl ir pa jauminahm un pagasteem wehl now desgan kapitala. Un tad wehl kas ir, kas nepeelaish, la kabis no leelgrunteek pa wissam atraisahs: tas ir sadishwes buhshanas vispahrigi, ka taks jau no wezeem laikineku dshwē zehlusshahs un nodibinajusshahs. Schihs buhshanas pageht wernlahrt, la lungi fawu pagastu eedshwotajus bes padoma un palihga waijadisgā weetā un leetā newar wiss atstaht un otram lahetam, la pagasts wineem newar ar nezeenishcham preti stahtees. Pat wissi pilnigatā brihiva nevarausta schihs moralisfas jeb patriarchaliskas saites, ka tas p. p. ari Anglijā, Franzija, Wahzija un zitur redsams. Zita leeta ir, ja taks no weenam waj no otras puses tihsham grib saraustit, bet labuns no tam ne weenam ne-allez. — Tadehk ir nepareisi darits ne ween pret schi waj to zilweku jeb pagastu, bet ari pret wissi tautu, kad zaur ralsteem waj zitadi ka schihs saites mehgina saraustit, jo to weetā schihs brihī zita labata ne ka newar dot. Ar preeku es ejsmu pamanijis, ka „Baltijas Semkopis“ schihs domahm now preti, bet taks mellejis isplatit un nodibinat, un zaar to wissam noplens wairak pee fawas tautas attihstibas darba.

Tik laipnu sprecedumu par „Baltijas Semkopis“ es no wezā leelkunga nebiju sagaidijis. Lažnaji warehs domat, zil preezigi man freds pufsteja, schos atsishanas-

zaur teem no Serbijas eemantoteem semes strehleem wehl buhwejami, teek noheigati un saweenoti.

Zautajumi par šo leetu janodibina, tublit, kad šis nolihgums buhs parakstīts, starp Austriju, Turziju, Serbiju un Bulgariju.

Art. 30. Muhamedaneeschi, sam Serbijai peedalitās seimes galbos gruntsihpažchuns peeder, un ja tee grib ahrpuiss Serbijas dīshwot, war sawu nefustamu mantu paturet waj zaur zitu līft pahrwalbit.

Turku-Serbeeschu komisjai luhks usdots, 3. gadu laikā wifas darifchanas lahribā west, kas sihmejahs uj Turku walsts gruntsihpašchumu un labderigahm eestahdehm (wakus), täpat ari, kas aisen privatlauschu labumu.

Art. 40. Kamehr ihpaschu nolihgumu noslehgus starp Turziju un Serbiju, pa to laiku Serbijas pawalstneeki, pa Turziju želodami waj tur dīshwodami, bauda wišpahriqas tautu-teesības.

Art. 41. Serbijas kara-pulkeem 15 deenu laikā, rehkinot no ta brihscha, kad šci nolihguma apstiprinajumi buhs ismainiti, ja=atstahji tee semes qabali. tas ne-atronahs winas jaunās robeschōs.

Turku kara-pulkeem ja-atsstahl tähə weetas, ko Serbija dabu, täpat 15 deenu laikā, bet wineem tik pat garschs terminsch nowehlams, tiklab zeetotchhus atstaht un is teem uštura krajhjumus un kara-materialu ajswest, kā ari inventarijumu par mažchinehm un zitahm leetahm us-nemt, ko tublit newar ajswest.

Art. 42. Serbijai ja ušnemahs kahdu dalu no Turku valstīs-paradeem; par teem semes gabaleem, kas winai zaur šo nolihgumu peeschkirti, un leelvalstīju suhtni Konstantinopole ar Turku valdību nosazīhs šo paradu leelumu.

Art. 43. Scho nolihgumu noſlehgdamas walſtis atſihiſt Rume-
nijas patſtahwibu pehz noſažijumeem, kas aboſ nahloſchöſ art. ſarafſtiti.

Tizibas brihwiba un kaija ispildīšana ir apdrošinata tiklab preefīch Rumenijas eedsimteem kā arī preefīch īweschneeleem, un nedrihīst ne kahdu kawelli zēlā līst to daschadu draudīšu organizācijai un winu satīlschanai ar īawēem garigneežibas preefīchneeleem. Viņu valstīju pawalstneeleem, tīrgotajeem waj ziteem, bej tizibas iſčikiribas Rumenijā pilnīgi weenadas teesības.

Art. 45. Rumenija Kreewu Keisara Majestetei atdod atkal at-pakal to dalu no Besarabijas, kas 1856. g. zaur Parisēs nolihgumu no Kreewijas kluwa atschiktta un to reetruma pušē aprobescho Prutes eeleija, deenwidōs Kilijs eeteka un Stari-Stamaonkas grihwa.

Art. 46. Tāhs fasas Donawas grihwā, tāpat arī Īsākāsliū fasas
lihds ar Kilijs, Mahmedijas, Haltjchas, Tultjchas, Matsjhines, Baba-
dagas, Hirsowas, Ristendjsches un Medjidiejas aprinkeem teik jaaveenotas
ar Rumeniju. Bes tam Rumenija dabu deenwidōs no Dobrudjschas
semes gabalu lihds lihnijai, kas no weenas punkts rihtōs no Silistrijas
iseet un pee Melnās juhras deenwidōs no Mangalijas nobeidsahs.

Robesjhu lihniju noliks turpat uſ weetas Eiropas komisija, kas eezelta preelsch Bulgarijas robesjhu nodibinashanas.

Art. 47. Jautajums par uhdenu un sveijas balischanu teek pādots Eiropas Tūnawas-komisijas spreedumam.

Art. 48. No prezehm, ko zaur Numeniju wed, nedrihke tuli nemt.

Art. 49. Numeņija war nosleht nolihgumus par konsulu teesibahm un amata darischanahm Numeņijā. Čemantotas teesibas paleek spehkā, lamehr tahs neteek pahrgrošitas no zitahm walslihm kopā ar Numeņiju.

Art. 50. Lihds noſlehgs nolihgumu par konsulu teesibahm un amata darischanahm, pa to laiku Rumenijas pavalstneeli, kas pa Turziju zelo waj tani usturahs, un Turki, kas pa Rumeniju zelo waj tur džihwo, bauda tahs teesibas, kas zitu Eiropas walstju pavalstneekem apqalmotas.

Art. 51. Kur walsts darbi waj ziti kahdi ščini finā eesahkti, tur Rumenija par eemantoteem semes gabaleem ušnemahs Turzijas teesibas un peenahkumus.

Art. 52. Lai brihwa kugoschana pa Donawu, kas par wifas Eiropas labumu atsihta, buhtu jo drofcha, tad nolihgumu slehgdamas partijas nolem, ka wisi zeetokschni un apzeetinajumi, kas gar upi no Dsels-wahrteem lihds upes grihwai atronahs, nopolstami un jauni naw buhwejami. Ne weenam kara=kugim, no Dsells-wahrteem fahkotees us leiju, naw brihw pa Donawu braukt, tikai weegli kugi, kas nolikti preeskch upes polizejas un tules waldes deenesta. Leelwalstju kara=kugi, kas vee Donawas arihwas stahn, drikft tatschu lihds Galazei braukt.

Art. 53. Eiropas Donawas-komisija, pēc kuras arī Rumeņija
pedalisēs, patur savas darīšanas un iepildīhs tāhs no šai brihscha
lihs Galozei, pilnigi patstāhwigi no fatras femes waras. Šīs no-
lihgumi, weenoschanahs, aktes un spreedumi, kas uš ūchim teesibahm,
preeshteesibahm, ihpaſchahm teesibahm un peenahkumeem ūhmejahs,
ja-apstiprina.

Art. 54. Gadu preefšč tam, eelam Eiropas komisijas terminšč buhs notezejis, leelvalstis par tam weenoſees, waj pilnwaras pa-ildſi-namas waj pahrtaisamas un fahdas pahrtaiſiſchanas buhs atrastas par waijadsiqahm.

Art. 55. Nozījumus par kugošanu, upes polizeju un udraudējumu no Dzelzs-wahrteem lihds Galazei išstrādahs Eiropas komisija,

wahrdus no wina mutes dsirdot! Waj tee nepeerahda, ka wezais leelskungs manus zenteenus ne ween eerehrojis, bet ari par riltigeem atsimis? Un ka tee turpretim no gitas puses teek saprasti! Bet schee fungu nelaſa „Baltijas Semkopī”; wineem peeteek, kad Inzis maj Nunzis sala: Dieser Junglette! Heb: Das ist ein Heyblatt (Ta ir riidishanas-lapa)! Es te kahdu wiſai jozigu atgadijeenu preefhmeſchu: Neis man bija darishanas ar kahdu augstu, gudru fungu. Taſhs nobeiguschi atkehdaamees un zigari uſſmehlekuſchi runajahm par zitahm leetahm. Peepeschi wiſch man jautā: „Bet ladeh! Juhs ta riidat us teem Wahzeſſcheem?” Ja zits kahds ta buhtu prafijis, es buhtu sahziſ ſmeetees; pret ſcho augsti zeenijamo wiheru to newareja, tadeh! es atbildeju ar preti-jautojumu: „kur tad, la tad?” „Nu zaur „Balt. Semkopī.” „Kurz ralſta, barona kungs?” „Ja, to es nesinu, — es „B. S.” nelaſu, bet man tas ſazits!” „Warbuht gan, bet tas ir gluſcha netaiſniba! Kamehr „B. S.” iſnahl, tur wehl ne-weena weela nam Wahzu maj zita kahda tautiba aijneita, bet gan tur dauds ralſtids ir peerahdits un modinats, ka tilai meeriga ſadſihwe un ſawſtarpigā zeeſchanā Baltijas lihſeedſihmoļajeem ſelmiņa naħlamiba war uſſet.” „Tā? Waj newaretu kahdus no ſcheem ralſteemi laſt?” „Ar mihiu prahu.” — Otra deend mehs bijam atkal klopā un barona kungs man ſazija: Jums ir gan taisniba. Es neprotu, la til nepareiſi war ſinot. Turpmal waids nelaufiſchu, lihds pats buhſchu laſſjis.” — Bet zil nu gan ir taħdu wiheru, tas iſt apdomigi iſturahs? Daudseem peeteek, la tee dſird, kahds nebehdnis eſot „Semkopis.” Daſchs labs ari newar iſſihkli leetas no personehm, ſadſihwes kaunumus, tas waj nu nopeekti waj jobojoſt jagraisa, no fahrtahm un tautibahm. Bet taħdi pa wiſam naw djeedejami un es wiſmaſak teem gribu uſmenees par ahreſti; muuws ir berigals darbs.

Ar wezo leelkungu tahlak runajot winsch issazija sawas domas par Latweeshu beedribahm un ta saukteem weesibas-walareem. Semkopibas beedribas winsch tura par wisai wajadfigahm, tadehl winsch ari ar leelu preelu sanehmis to siuu, fa kursemes bischlopibas beedriba ari par laulkaimneezi bu usjahluu runat

un spreest. Winsch weh:ejahs jo tuvalas finas par schihs beedribas sehdeschanahm un farunahm: finamis, la es scho wehleschanos ar mielu prahru peepildiju. Bet la winsch brihnosjahs un preezajahs, dsirdejs, la te pat lihds 200 lozeku un weesu sanahk; la ari sainnezes peedalsahs, la tit leela sapulze wijs til lahtiagi eet, „it la parlamenta”, la winsch smihnidams fazija. „Kas to preeskj 10 gadeem buhtu jel domajis, la Lat-weeschi tagad ta peedalisees pee sainnezbis beedribahm, brauds juhdsehm tahu, lai waretu mahzitees un farunatees par sawahm sainnezbis buhchanahm un pee tam isturesees la ihsti isglichtoti wihi! Preels ir to dsirdot.” Waijadseja ari stahfit, lahdla wihsje beedribas presidents debates wada, la sapulzejuschees pee tahni peedalsahs ic. Kad ir to biju isskahstijis, tad wezais leelstungs pefishmeja, la presidenta amats te wisai gruhts. 5—6 stundas jehdet us weetas, ar usmanibu klausites, lo latres runa, alasch nomoda buht, la wijs pehz lahtas eet un waijadfiga brihdi isskaidrot un atkal ihstas pehdas usnent — tas ne-efot weegls darbs, bet gan loti svehtigs. Beidsot winsch wehl gribaja finat, waj ari tee wezee sainareki, las nawi mahziti, nebihstahs tik leela sapulze runat? „Ne buht ne,” es pehz taijnibas atbildeju; „ja tilai eelriht, tad pat fengalwiis peeteizahs, nostahjahs us katedera un issala prastu semneku waloda sawas domas.” „Zil jauski tas ir dsirdet.” leelstungs atbildeja un tad pefishmeja: „Juhs tur wiwaikal runajat par peedishwojumeem un tas ir pareissi, — tad finamis ari nemahjiti war peedalitees; tomehs es domaju, la bes schiim leelahn sapulzehm, kur wijs til parlamentariski eet, ari masalas sapulzes waijadsetu, kur sainneeli ta ihsti no firbs, la jau deenischka dsihw, waretu sawa starpa isrunatees.” „Ta buhtu gan labi, bet ko lai dara, kad tit dauds atnahk, un faru-beedribu mums wehl nawi.” „Nu, ilgi jau mairs ne-ees, tad ari ta netruhls,” wezais leelstungs atteize un tad paigraghjo us zitu tematu, proti us draudsigu sadishwi laukpagastos. „Jaunalos sailos,” winsch runaja, ir ta faultee „weesibas-wakari” zehlujchees. Tee ir dauds labali, ne la zitreichjee frogu preeki, bet pehz manahm domahm divi leetas tur ja-eewehro: la tahlas sanahlschanas nemalsa baubis naudas un la tanis farunajahs par deri-

pee kuras ari kraštu valstju suhtni nems valib, un islihdsinahs ar teem nosazijumteem, ko dos no Galazes sahlot us leiju lihds juhrai.

Art. 56. Eiropas Donawas komisija sarunasēs, kur peenahkāhs, par quismoschanas-torna uštūreschanu us Tschuhksu salahm.

Art. 57. Austrijai teek uftizeti tee darbi, kas noliki, tos kawellus nowehrst, kas lugoschanu pee Dsels-s-wahrteem un rumbahm (aktninahnmi, straujahmi weetahm) kawè. Walsuis, kas pee scheem kraesteem atronahs, pasneegs palihdsibu, lo scho darbu dehk pagehrehs. — No-fazijumi, kas Londones nolihguma art. 6 no 13. marta 1871 atronahs un us to teesibu sihmejahs, par scho darbu atlihdsina schanu us kahdu laiku nodoschanas nemt, paleek Austrijai par labu spehka.

Art. 58. Turku valdiba atbod Kreewu walstei Asija-tos apgabalus no Karfa, Ardashanes im Batumes lihds ar schihs pehdejas ostu, tapat ari wisus tos strehkus starp wezo Kreewu-Turku robeschu un scho lihniyu.

Jaunā robescha eet no Melnās juhras sahdamahs par to lihniju, kas San Stefana meera-nolihgumā nolikta, lihds weenai punktei seemelu-wakarōs no Kordas un deenwidōs no Actwines, tad taisnā lihnijā udeenwideem lihds Tschonukas upēi, pahri par scho upi, rihtōs gar Adschmichu garan taisnā lihnijā udeenwideem lihds tai Kreewijas robeschaj, kas San Stefana meera-nolihgumā uždoto, pee weenas punktes deenwidōs no Narimanies, tā ka Olti pilsshehta Kreewijai peekriht. Noninetas punktes pee Narimanies robescha greeeschahs uš rihteem, eet par Tebreneku, kas Kreewijai paleef, un issleepjahs tad lihds Penek-Tschaju. Gar scho upi robescha eet lihds Warduzei, dodahs tad udeenwideem, Warduzi un Jenikioju Kreewijai atstahdama. No weenas punkts wakarōs no Karauganas sahdschas robescha eet par Medimbertu, tad taisnā lihnijā uš Kasafalna galu un no tureenes lihds Kreewijas wezai robeschaj par to weetu, kur seemelōs Arakses upes peeteku un deenwidōs Murad Su upes peeteku uhdeni schtirahs.

Art. 59. Kreewu Keisara Majestete issaka, ta wina nodoms ir,
Batumi pataisit par brihwostu, ihpaschi preelsch andeles.

Art. 60. Alasch-Kerdes celeija un Bajasides pilsehta, kas zaur San Stefana meera-nolihguma art. 19 bija Kreevijai peeschfirtas, Turzijai kluhst atbotas atpakał.

Turku valdiba atdod Persijai Rotures pilsehtu un apgabalu, kā Anglu-Kreewu komisija preefsju robejsju nodibināšanas starp Turziju un Kreewiju nosazījusē.

Art. 61. Turzijas waldiba apsolahs, bei kaweschchanahs wiſus tos labumus un reformas eewest, it kā tas waijadfigs no Armenescheem apdīhwotās prōwinzēs, un winu droſchibū pret Tscherleſeem un Kurdeem apgalwot. Wina noſazitōs terminōs leelwalſtihm darihs ſinamu, fo wina preekſch ſchi noluhka pawehlejuſe un iſdarijuſe, un ſchihs no ſawas puſes winas darbus pahrluhklos.

gahm leeta hm, ihñi salot: ta tahdas draudsigas sanaheschanas neteek pawaditas tilai ar prasteem preekem, ar boudishchanu un danzochanu."

Preeku wezām leelkungam darija mana repasihchanahs ar Walteku mahzitaja jauno skolu un ar pošchu mahzitaju, Weide k., kura puhiinus lauschu attihstibas find leelkungs godam mineja un usteiza. Us manu jautajumu: ladehē Waltekoš nebuuhwē skolasnamu? wezais leelkungs atbildeja tā: „Tahda skola tē waijabsīga un mehs, krespehles lungi, Weides mahzitajam tai note ēsam jau lihdsejuschi, wina mahju isbuhwedami. Bet ar jaunzelamo skolas-namu ir sava leeta. Semneki, ihpaschi muhsu apgabaldā, tādas leetas parabuschi no saweem fungēem fanemt — tee labprāht nebuuhwēhs. Kungi turpreti wehl nam gluschi weenis práhtis par īcho skolu un gaida arī wehl us tābs anstīvingshanu.”

Ka wegais leelskungs ari par maneem darbeem jo sihlakas sinas wehlejahs, ic pats par sewi protams. Kad tahn biju pasneedjis, tad winsch atrada, ta es ejot padauds darbu usnehmees; ulgi to newarot isturet! Nu, es zero, ta til ahtri nepeelusifahu. Gewehrojami ir wina wahrdi par satilshanas ar publiku. „Es esnu pahrliegnais, ta Juhs wisai dauds teelat laweti no padoma melletajeem,” winsch bildenaja. „Saur zaurim nemot, ihpaschi seemas un rudenka laik, tatschu ar tahdeem 6—10 zilwekeem il deenaa man joisrunajahs un jadod wineem padoms waj jarahda zelsch pee usfizama adwolata.“ „Es to tizu; zitadi tas jau newar buht. Yet ne uj lahdu vihfi Jums winus nebuhs atraidit. Kur tee nabaga zilwelai lai gan dabo draubfiga un taisna padoma, ja ne pee sava tauteescha, kam til dauds ar publiku dari-schanas? Zit dauds no wineem nekriht krahpneneku nogds, zit daundseem atkal nepraschias ne-eemelsch wiltigus padomus un ta winus eegruhsch weltigus prozesis! Nolahdeem nageem wini tatschu japaasorga. Ir pee manim wehl arweenu naht padoma melletaji un es ne weena neatraidi, jebshu ne it katram war lihdset. Tahdas leetaks alasch jabuht taisnam un droscham. Ir lahdam nepareisa leeta, tad to winam droschu buhs fazit. Es tizu, ta ir Jums tas buhs atqadijees. — Tomehr — Juhsu laiks ir

Art. 62. Pehz tam kad Turku waldiba issazijus, ka wina gribot
izibas brihwibas prinzipu usturet un to ar weenu jo wairak isplatis,
ad libgumu noslehgdamas partijas scho brihwawaligu isskaidrojumu
eef saraktit.

Ne weenā Turku walſts datā tiziba newar buht eemefſls, ka fahdu
ſſlehdſ waj par neſpehjofchū iſſaka, pilſonu un politikas teefbas iſſeſtot,
a to pee walſts amateem, publikeem darbeem un goda-weetahm ne-
veelaifch waj ne-uſtauj tos daschadus amiatus un ruhypneezibas no-
valas lopt.

It latrs zilwels bes tizibas iisschiribas jaapeelaisch pee teefahnu
par leezineku.

Tizibas brihwiba un tlaija ispildischnana teek wi seem apgalwota, un ne kahdu kawelli nedrihksi zelâ lift to daschadu draudschu organisazijsai vaj winu satischanaai ar saweem garigneezibas preefschnekeem.

Gargineeki, svehti zelotaji un muhki iš visahm tautahm, kas zaur Eiropas vaj Asijas Turziju zeko, bauda weenadas teežības, labumus un ihpaschas teežības.

Apšargaschana no valstis puses teek atsihta preeskch valstju diplo-natijs un konsulu agenteem Turzijā, tāpat preeskch augščā mineteem iluveeem, kad tee tizibas, labdaribas waj zītu noluhtu dehl nometušchees wehtās weetās waj kur zitur.

No Frānzijs eemantotas teesības it ihpašchi neteek aistītakas un
vee tam jašprot, ka ne buht nedrihīst kahdus pahrgrošījumus mehgīnat
tanīs buhīchanās, kahdas tagad tanīs īwehtās weetās paštahw.

Muhki uš Atos kalna, iš kahdahm semehni tee ari buhtu, patur sawu ihpaschumu un sawus senakos labumus un bonda uš wiſu wiſi vilniagi weenadas teſibas.

Art. 63. Parises nolihgums no 30. marta 1856, tāpat ari Condones nolihgums no 13. marta 1871 valseeif spehkā wijsōs nosazijumōs.

Art. 64. Šis nolīgums ja-apstiprinā un apstiprinājumi ja-

To wiſu apſtiprinadami peederigee pilnvari paraftijuschi un arameem maneneem anſehaſeilejuschi

Berslina 13 (1) iulijia 1878

Parafstits: son Bismarck, B. Billow, Hohenlohe, Waddington, Saint Vallier, G. Desprez, L. Corti, Launay, Andrássy, Karolyi, Haymerle, Beaconsfield, Salisbury, Otto Russel, Goritschakow, Schuwalow, P. d'Urbil, M. Caratheodory, Mehemed Ali, Sadulla. Lihds parafstitsiuschi: son Radomir, de Mon.

dargaks, ne kā tagad mans laiks; tadehk Jums gan buhks janoleek ihpaščas stundas, kad ar Jums tāhdas leetās var runat."

Tä isrunajotees kahdas stundas bija pagahjuščas — mans lāts bija notezejīs. Pat ne weža leelkunga laipno uſaizinsčamu uſ tehju newareju peenem, — man bija jaſteidjahs, ta lāts jaſneegtu Breeules dſelsgela ſtančiju. „Nu tad es, lad Jelgavā buhītju, dſersču vee Jums tehju.“ „Ta buhs mana goda-deena, augsti zemisjams leelkungs!“ Bija ja atvadahs. Man tas tēſčham nenaħja weegli. Reiju reiſahm wezais leelkungs man ſneedja roku un tomehr atkal un atkal wehl bija kas jarunā. Veidjot latču bija jaſchlikahs, un lad iſeijot durwīs lahga neatdarijahs, tad leelkungs ſmihnidams ſozijs: „Drihi maneem ſaimineeleem buhs labakas mahjas, ne kā man, Ar Deewu, mans mihtais — brauzat laimigi!“ „Ar Deewu!“

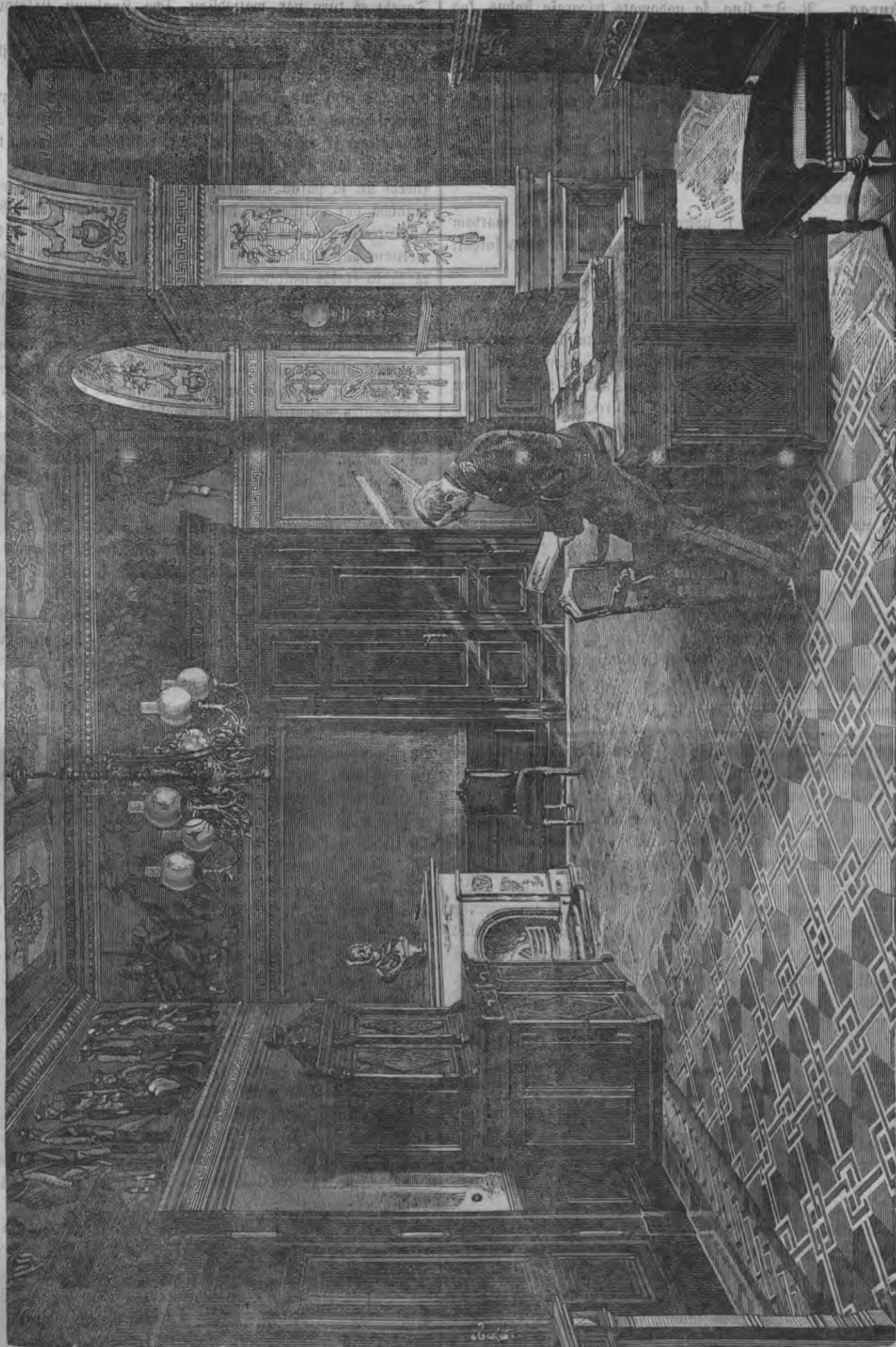
Sulainis manas wirsdrehbes pasneegdams nenozeetahs prahojis:
„Nu Juhs gan ar wezo leelfungu labi ifrunajatees?“
„Sinams!“ „Pateizos par „Valt. Semlopi“ un tad ar Nolandu sateetatees, tad

„Ar mihi prahū!“
Kutscherris bija jau preebrauzis — drihs biju atlal pee mahtes. Wehl apmelleju tehva lapu, kur atlal liuhnu pahysteigts no jaufas leezibas, lä wezais leelslungis par fawu pagastu gahdā. Kapfehtai wünsch preschlibris leelu semes-gabalu un to puščtojis ne ween ar labu schogu, bet ari ar paprashwu swanu. Ne ween par dīshwem, ari par teem, las iē kapfehtā saldi duſs, Tu tehwischki un mihligi gahdajis, augsti zeenijamais ūmgāwil! Un tā nu nē! Waj leela dala no team, tas tē us pastara deenu gāda, naw Tawa pagasta behrni, ko Tu dīshwē waldijis, wadijis, mahzijis, apscheljos, fauzis us tēlibas zeleem, jan tanis lailos, kur tilai bahedjsiba mehōja waldit? Un ari tas, pee kura tapa es zelds nomitees, kam es tit daudjs patreizibas parahdā, — ir ias bija Tawai firdei tumu, ir wünsch teni miheje un zeenija — ir wina lapu Tu eſi puščtojis! Sanem ūnīgu pateižibu no wina behrnen!

Rukta sāktrūchanas-stunda bija klaht. „Ar Deewu, mans dehls! Kad Tu muhs atla apmelkeh? Bet al — Tem tit dauds darbu! Jele nelaro ar wineem til dauds, ka wini Lewi nenomahz!“ „Nebihstatees, maht!, un neapgruhtinal sawu firbi manis deht. Gan jau Deewus lühdehs. Ar Deewu, mihlā maht! Ar Deewu, draugi! Ar Deewu, mihlā, mihlā d'sintene!“

Dinge aus dem

der Zeit

Geldmünzhalle große von Monte Marchese nach. p. 210.

Daschadas sinas.

No eeksfchsemes.

Peterburga. „N. 3.“ fino, ka nodomats telegrafa stabus, kas tagadin ir no toka un Kreewijai dahrgu naibu mafsa, tamdeht fa tee gandrihs ik pehz diwi gadeem atjaunojami, isleetaschot no dsesies kas ne meen siuri. bet vee teem marot ari jo labaki drabtes pefiiprinat.

— 12. junijā f. g. lā „Pet. L.” ūno, bijis šogad tur ūneigšs redzams.

— Pehdejam Turku karam par peeminu, kā „Biršč. aw.” ūno, dibinaščot austroma museumu tāpat kā pehz Krimas kara Sewastopoles museumu par peeminu dibinaja.

— „Golefs“ rafsta, fa no 1. nowembra 1877 lihdj 31. martam 1878 pa wifam 21,739 saldati ar farfoni fasslimusči un 8405 saldati ar scho fslimibu nomirusči.

Widjeme. Trikate. Tureenes semkopjeem lä „R. B. f. S. u. L.“ fino, ihpascha tahrpu fuga padarot leelas behdas. Schee tahrpi ap-metuschees us 100 puhra weetas leela seedoscha linu laufa un ihsä laikä wijs lauks bijis nopoštits. Wini no-ehdot lapas un galotni, no kam lini tad nofalist. Tahrpi zelojot ar wehju alasch tahlak un ne falku nedj pelnu uskaifischana tos newarot noturet. Tagad semkopji nodarbojotees nopoštitus laukus ar asahm ezeſchahm apstrahdat, lai ſkahdigos kustomus waretu ipoſtit. Wahrnas baru bareem palihdſot ſcho darbu weizinat. Wiswezalke laudis ne-atminahs ſchahdu nelaimi ſenafös laikös peedijhwoujſchi.

Atbalfs no Widzemes. Zeen. redakzija! Juhsu zeen. lapas fch. g. 22. num. 180. un 181. l. p. ir Aisupes skolotaja zeen. C. Lehmana f. weetas atslahschana un aif-eeschana plaschaki aprakstita. Ži ūchi raksteena ir jo gaischi redsams, ka Latweeshi fin zeenit ik weenu, kas zeenischanu pelna, lai winsch peederetu kahdai peederedams, un zik loti tee alojahs, kas ne ween faka, bet ari tiz, „la Latweeshi par wisahm leetahm us to iisejot, to no dabas likto tautisku pretibu starp Wahzeem un Latweescheen tik tahlu steept, ka pirmeeje t. i. Wahzeeschi gluschi pee malas teekot atstumti ic.“ — aplamiba, kuru Juhs jau 1875. g. sawā zeen. lapā peerahdijuschi, finamas 13 tehjes appuhsdamī, lä kahrſchu-naminus. Ari tas rakstneeks Juhsu lapas 22. num. to peerahda. Jo ta mihlestiba, kuru Aisupeeschi sawam skolotajam parahdijuschi, ir jo eewehrojama, bet jo eewehrojama ir ari ta mihlestiba un zeenischana, kuru zeen. Lehmana f. Aisupeescheem fewishki un Latweescheem wispahri parahdijis. Kamehr dauds no muhsu ūchē pat dūmūscheem lihdsedzishwotajeem newihscho sawu lihdszilweku — ūchē Latweeschu — walodu eemahzitees, to pat par negodu un kaunu (sic!) turedami, tamehr zeen. Lehmana f. no Wahzemes ūchurp atnahzis, ne ween Latweeschu walodu pilnigi eemahzijahs, bet bij turklaht weselus 20 gadus Latweeschu behrneem par skolotaju, tos mahzidams labōs tikums, deew'bijaschanā un laizigu un garigu leetu atfīshchanā. Teescham, zeen. C. Lehmana f. lä ihstam kulturas-nefējam ari plaschajā Keewijā ūlitti nellahsees un Deews ari tur winam palihdshehs, ne ween fewi un sawejus usturet, bet ari sawus behrninlus godam usaudzinat. Un Juhs, mihlee Aisupeeschi, sawu bijuscho skolotaju mihlā peeminā paturedamī, peebodat tam, kas winam pahri darijis!

Rahd's Widsemnefs.

Kurseme. Barons f. Drachenfels no justizministera 24. junijā f. g. apstiprinats par Kuldīgas aprinka teesas aīstoru.

Kurjemes gubernas pahrwalde dara finamu, fa ſchi gada marta
mehnesi ſchahdi ſaldati is Kurjemes paſuduſchi:

1) Anzis Juris Ambuls is Dobeles aprinka, Lihwes-Behrīes pagasta; 2) Mahrtināj Andrejews Petersjohns is Bauskas aprinka, Wezmuijschas pag.; 3) Juris Greeta Skarpe is Kuldigas aprinka, Skrundas pag.; 4) Rahrlis Jāhseps Kerewitsch is Kuldigas; 5) Chaims Lewins Friedbergis is Grobinas; 6) Jahnis Zehkabs Ahbels is Bauskas aprinka, Lamberta-muijschas; 7) Pahwils Toms Klīka is Aisputes aprinka, Kloßlera-Aisputes pag.; 8) Emelijans Feduls Bukows is Zehkabs states. No eewainojuemeem nomiruſčhi: 9) Juris Iwans Gruntin is Bauskas aprinka, Leel-Gezawas pag., un farā kritis oktobri 1877. g. 10) Juris Rutke is Dobeles aprinka, Leel-Wirzawas gagasta.

No Leel-Eseres. „Balt. Seml.“ 23 numurā „Rahds Leel-Eserneeks“ par muhsu pagasta školahm un školotajeemi sinodams, jeb ihstenaki to sinu isskaidrodams, kura „Balt. Wehstn.“ 19. numurā par šcho pašču leetu rafštiita, daschā weetā no pateesibas-zela noklihdis. Tapehz es turu par waijadsgigu, šcho sinojumu isskaidrot un pehz pateesibas pahrlabot.

Kā leekahs, tad zeen. ralstītājs gan laikam grībejis to weenu no muhsu skolotajeem usleelit, bet tos diwi pasemot, kad winsch-saka, kā tam, kas 800 rub. lones dabu, dauds leelaks usdewus pee fawa amata išpildīshanas, ne kā teem ziteem. — Tas naw rīktigi! Wīseem trižiem skolotajeem ir weenads darba lauks eerahdits. Wineem tik labi weenam, kā otram tāhs pehz skolas-likumeem noliktas mahzibas behrneem japanieids un ja pēčhi ko nespēhtu, kā p. pr.: Kreewu walodu, — tad jagahdā par palihgeem, kas to prot. Augstakas mahzibas kā: „Latinu un Greeku walodas,” tāpat ari Wahzu waloda wašaras-skohlā naw ne weenam par salihgto Ioni jamahzo, bet šcho mahzibu ihpačhi atlihdsiu, tā kā to skolas-waldiba nosaka. — Tāpat ari muhs pagasta skolotajeem ir wīseem weenadas klasses diplomi no Zrlawas skolotaju seminarā pēschrīkti. Tapehz ari newaram wis diwi skolotajus, kas jau daschus gadus pee mums uſzihtigi puhlejahs, fawu amatu kopdami, par masak derigeem uſluhkot, kā to trefšho, kurš ne sen šķē pee mums amatā eestahjees un tapehz ari wehl ne weenu no muhsu behrneem naw nedī „gimnāzijas,” nedī „augstakas real-skolas klasēs” warejis nodot. Tik tab, kā tas buhs notizis, warejūm par to preezatees un katru puhlinu un nopolnu, kā waijadīgs, uſflawet. — Neweens newar sehļlu iſſehdams jau ar nahkameem augleem leelitees, tā kā to zeen: „Kahds Leel-Eserneefs” dara.

Par školotaju loni rakstidams zeen: „Kahds Leel-Eserneeks”, waj nu nesinadams jeb waj negribedams finat, ķoti maldiijes, kād raksta tā: „Dīvi školotaji dabu latrs 300 rub. f. un tas treshais 800 rub. ar deputati.” Schis finojums ir abejadi nerīktigs, jo kā iš muhs pagasta valdes grahmatahm redsams, tad to dīvju lihdsfchinigo školotaju lone ir tagad latram uš 200 rub. naudā, 14 mehreem rūdšu, 6 mehreem meeschu un 15 mehreem ausu par gadu nolikta. Beļ tam wehl wini dabu 100 rub. par ehrgelu spēhleschanu un dseedašchanu bašnīzā, — weens ūkādrā naudā, otrs pa datai labibā, pa datai naudā. Tā tad išnahktu naudas rehkinumā latram lihds 373 rub. — Tas treshais, schogad peenemtais, školotajs dabu turpreti 800 rub. par školoschanu un 100 rub. par ehrgelu spēhleschanu bašnīzā. Turllaht wiseem 3 školotajeem seens no pagastu teek dots: weenam 24, otram 27 un treshajam 37 birkawas. Ari wiseem ūknu dahrī un arama ķeme pa 12 lihds 18 puhraveetahm peedalita.

Zeen, lafitaji tagad it weegli warehs no schi ihſa aprakſta nolent, kā zeen. „Leel-Eſerneeka“ ſinojums waiaſk uſ uſleelischanu, ne kā uſ pateefibū ſihmejahs. Bet mehs ziti Eſerneeki neneewaſim wiſ muhſu ſkolotajus, kuri jau gadeem pee muhſu jaunekleem puhelejuſchees un kreetnus auglus, —zik ween teem pee wihi maſas ruhmes un taſs libdſſchinigas nekahrtigas ſkolu apmelleſchanas bija eeppehjams, — pagastam neſuſchi, maſu loni pelnidami, un ne-uſſlawiſim jau preeſchlaikā toſ, kam laimes-mahmina labaku pahrtiffchanu peeſchlihrufe, bet zereſim kā il kates ſawu peenahkumu iſpildihs un la tas, kuream dubultiga alga par wiha puhelinu nowehleta, ori diwkahrtigus auglus ſawā laitā uſrahdihs.

Nedakzijas pēcīgumējums. Augschejo rakstu uſnehmahn pirm-
fahrt tadehē ūtā tani jo ūtādras ūnas atronahs par Leel-Ejeris ūkolotajū
lonehm un uſdewumeem; otram fahrtam, lai pate publīka waretu ūpreest
starp weenu un otru ūnojnmu. No ūwas ūpuses ūchi raksta autoru
daram uſmanigu:

1) fa „Rahda Leel-Efnerneeka“ rafstā ne kur nestahw teifts, fa jaunajam skolotajam ar 800 rbl. Iones jo leelaks usdewums, ne lü teem ziteem diweem;

2) ta is „Kahda Leel-Eserneeka“ rakta ne fur newar manit, ta winch jauno skolotaju gribetu usflawet un otros dinus pasemot; winch sawā rakta tilai peemin, ta Leel-Eserneeki par waijadfigu atsibdamti tahdu skolotaju nehmuschi, tas winu behrnus ari preefsch augustafahm skohlahm war sagatawot un tamdeht schim skolotojam jo leelu loni nospreeduichi ne ta teemi otreem diweem. Mums leefahs tas itin pareisi, Zuhls turpreti saeteet, ta „wifseem trijeem skolotajeem weenads darba

lauls eerahdits," bet atstahjeet ne-isskaidrotu, kapehz tad tam weenam wairal lones maksā, ne kā abeem otreem kopā? Leel-Eserneekem tatſhu buhs uš tam saws ihpaschs eemeſls bijis? — Ra ſkolotaja kreetniba tilai pehz gadeem sawus auglus israhda, — ja, to laikam latrs ſin, un to ari „Kahds Leel-Eserneels“ buhs domajis, to zeribu iffazidams, ka Leel-Eseres ſkolotaji „ſawā laikā ſlawu un pateizibu iſpelniſees, ſawu amatu pehz labakās qpiñas un ſpehjas kopdam.“ — Ar to zeram ſcho leetu nobeiguschi.

Sinas is zitahm walsts weetahm.

Odesa. Tureenes aprinkī lopu mehris schim brihscham ar
breesmigu ahtrumu isplatahs. Schihm breesmahm wehl daſchās weetās
Sibirijs sirgu mehris un aitu bakas peebeedrojusfchahs.

Dreles aprinka teesai ne sen esuhtits testaments no kahda Dreles tirgotaja preeksjch apstiprinachanas. Testamenta otrais punts skanejis: „Scheijenes adwokatam N. N. es norakstu us muhschigeem laileem manus lahtius.” — Teesa to naw par pilnigu ahsnuufe un ari testamentui naw apstiprinajuše.

Igaunija. Už Sahmu ūlū junija eesahkumā bijuše loti leela ūlūna un pat daudz weetās īneegs īnidīs.

Maſkawas galmas-komiteja preeſch dahwanu krahschanas, lai waretu iſ brihwā prahta ſloti eetaiſt, ſtahwedama ſem ſeifariffas Augſtibas Trona-mantineeka augtas ſargaſchanas dara ſinamu, la wina no Hamburgas-Nijorkas kompanijas tos trihs garainu kugus pirkufe, proti: Holsatiju, Hamoniju un Turingiju, ſam tee wahrdi boti: Kreevija, Maſkawa un Peterburga. Rugi ir 340 lihds 365 pehdas gari, 41 pehdu plati un war nest lihds 3500 mužas. Rugsis „Kreevija” mafſa 750,000 rubļu, tee otree diwi fatrs 375,000 rubļi.

Unbline. „Goloß“ sino: Lublines gubernā kahdā sahdschā dsih-woja loti pahrtzis preesteris. Weenā nakti tas kluwa modinats. Preesterim pee gustas stahweja wairak blehschu un draudedamī pagehreja no wina naudu, beidsot peeminedamī, ta Deews winus nestrahpehs, ja wini ari wezo nogalinatu, jo wineem tagad esot ja-eet us kara-lauku un tur deesgan atgadishotees, kur wini warehs sawus grehkus iſdeldet. Preesteris duhſchu ne buht nepasaudeſa un uſrunaja nakti weesus ſchahdā wijsē: „Rad Juhs griveet karā eet, tad Juhs dareet pareiſi, es Jums ne ween naudu doschu, bet ari Jums ar ſwehtu uhdeni un kruſtu un tahtu zelu ſwehtibu doschu!“ Laupitajī preezajahs loti. Pehz tam kād preesteris teem 800 rubļu ecedewa, winsch ſteidsahs fahnkambari uhdeni un kruſtu dabot un blehſcheem zela-ſwehtibu dot. Aplaimotee aīsgahja it preezīgi. Pehz laizina preesteris modinaja deeneftneekus un iſtahſtiidams, kas notizis, pawchleja, bojnizā ar wiſeem ſwanem ſwanit. Pulkstenu flanas ſafauza wijsus ſahdschas eedſhwotajus, kas no ſinkahribas dſihti ſteidsahs baſnizā. Preesteris pasinoja, kahdi naktes weesi pee wina bijuschi un ka winsch tos ne wiſ ar ſwehtu uhdeni, bet ar tinti apſlozinajis, pee kam tee tad nu weegli paſihtamī. — Waltneeki ar ſirgeom ſteidsahs tuhlin laupitajeem pakal, kurus ari itin jaufrus drihs panahža. Pee iſmelleſhanas atrada, ta tee rikti ar tinti aptraipiti un pee teem ari laupitos 800 rubļu. Blehſchus tuhlin apzezinaja un uodeva peederigai teesai, kur tagad iſmelleſhana eefahkta.

Politikas vahrfats.

Rīhgā, 24. jūlijā. Berlines kongresa nolīgums no dauds waldneeleem jau apstiprinats; arī Wahzi krons-mantineeks, kas wehl jo projam fawa tehwa weetā waldibū ned, to parakstījis. No dasħas pušes arī jau eesahkts kongresa spreedumus īspildit. Numenija īgat-tawojahs, Besarabiju Kreewijai atdot un grib pee tam gahdat, ka wijs pa fahrtai notiku, lai ne-īħzelahs strīhdīai ar Kreewiju; Austrija sawus kara-pulkus sem barona Filipowitsch wirskomandas eesuhtija Bosnijā un tureenes eedſhwotajeem lika paſludinat, ka Austrijas kara-pulki ne-nahlot lā ēenaidneek bet lā draugi, grībedami nekabrtibu nowehrft, kas Bosnijā un Herzegovinā ilgeem gadeem waldijuse, no kuras ne-fahrtibas ne ween Bosnijas un Herzegovinas eedſhwotajeem, bet arī apkohrtejahm kaimīnu semehm bijis jazeesch. Austrijas waldneeks scho tauti biebdas un gruhtibas ēmehrodams zehlis tahs Eiropai preelschā un leelwalīstu pilnvari weenprātigi nolehmuschi, ka Austrija schim

prowinzechm ilgi gaibitu meeru un labksahšhanos lai atdotu. Sultans aridjan to paſchu wehledamees minetās prowinzes uſtizot ſawam wa-renam draugam, Austrrijas keisaram. Austrrijas kara-pulki tamdeht latru apſargaschot un ne weenu ne-apſeedifchot. Wiſ ſchihs ſemes dehli pehz keisara pawehles baudihs weenadas teefibas vehz lituma, winu dſihwiba, tiziba un mantiba kluhs apſargata; tāpat tahs ſemes likumi, eeraschas un eetaifes. Genahſchanas iſleetos preeſch ſemes waijadsibahm. Nodofchanu paradus par pehdejeem gadeem nepeedifhs. Austrrijas ſaldati wiſas ſawas waijadsibas aifmaksahs. Beidsot wehl eedſihwotaji teek uſaizinati, Austrrijas ſaldatus kā draugus uſtient, waldbai pallauſit un ſawus darbus atlal uſfahkt un apſola winus pee tam fargat. Tatſchu Bosnijas apſehſchanan uenotika wiſai meerigi; daſchi Serbeeschu agitatori bija tureenes eedſihwotajus pret Austreeſcheem ſamufinajuſchi nu ihpaſchi Muhamedaneeschhi eefahkumā no Austreeſcheem loti bijahs un gribuja ari ar eerotscheem rokā pret teem zeltees. Wiſ-ninaki ſchini ſinā ſtrahdaja Bosnijas galwas pilſehtā, Serajewā, lahds Muhamedaneets, wahrdā Hadschin-Loja, tur leelas juſhchanas fazeldams. Tureenes Turku gubernators un wirſkomandants, Maſars Paſchā, meh-ginaja ar ſawu kara-pulku aifbehegt, bet Hadschins-Loja winu ſatehra un atweda atpakal. Nemeerneeli gubernatoru nozehla no amata un iſlaupija wina dſihwokli un beidsot wehl pehz aſinainas zihniſchanas dabuja kara-eerotschu magaſini ſawā rokā. Serajewas eedſihwotaji, wiſwairak kriſtigee, ar iſgojčhanos gaida, Austreeſchus tur nonahkam. Berlines Kongress gan nospreeda un attahwa Austrrijai Bosniju un Herzegowinu uſ kahdu laiku apſeht un tur kahrtibu un meeru no-nodibinat, bet kā leelahs, tad Austreeſchi Bosnija gan loti ilgi palits, warbuht ſchihs prowinzes pa wiſam paturehs, jo kahda Wihnes awise rakſta, ka Austreeſchi ſchihs prowinzes knapi ahtrafi atdos kā Angli Ziperes ſalu, un uſ wiſi wiſhi ahtrafi ne, ſamehr Turku waldbai newar pilnigi apgalwot, ka wina ſpehj un grib ſchiniſ ſemes meeru un kahrtibu uſturet un par to gahdahs, ka Austrrijas pawalſineeffi kaimindö neteek trauzeti zaur agitazijahm.

Leelu nepatikshchanu šchahda Bošnijas un Herzegowinas apseh-
šchanas zaur Austreecheem sazehla eesahkumā Italijsā. Tauta, ihpaschi
waldibas pretineeki, no ultramontaneem samussinati, tur stipri kurneja
un buntojahs pret waldibu, it sevishki pret Italijsas pilnwareem už
Berlines kongresa, tamdeht ka Italijsa tā tuščā palikuše pēc Turzijas
isbalishchanas un naw masakais Albaniju dabujuse sem teem paſcheem
nozajizjumeem un tani paſchā wijsē, ka Austrīja Bošniju un Herzegowinu
dabuja. Eesahkumā Italijsā ar nemeernekeem gandrihs bailegi iſſkatijahs,
bet eekarsusihās aſnis pamastinam atdzeest un waldiba nemeeru jo deenas
jo wairak apspeſch. Par austruma jautajeenu runajot warām ari
ſinot, ka Turzijas waldiba nu pehdigi to zeetokſni Schumlu, tur lihds
ſhim wehl ne kād ne weens eenaidneelu ſaldats naw bijis, Kreewijai
aidewuſe un ka Kreewu kara-pulki 18. julijā tur ee-eedami zeetokſni
panehmuschi ſawū ſinā un warā. Iko muhſu aktivas armijas ari wehl
behdiga ſina nesama, proti, wirskomandants generals Todlebens 15.
julijā ſasslinis.

Wahzijas feijsars kif tahuu ſawā weſeliba atſpirdjis, ka wiñjch uſ Teplizas weſeliba awoteem nobrauzis. Teplizā wiñjch tiſa ar leelu preeku un gawileſhanu apſweizinats.

Pahr walsis weetneelu zelshamu runajot mums ihsumā jaapeemin, fa brihwprahrtigeē dabujuschi balsu wairakumu, ta fa brihwprahrtigeem turpmakaā walsis sapulzē buhs, pehz balsu jeb weetneelu skaitla skaitot, balsu pahrs wars.

Gesahkumā Angli nesīnaja, zil angsti buhtu Bikensfilds sawas gudras politikas deht Austruma leetā pozetams; bet ūjis ozumirkliigs preeka reibums, tā jau jeb kursch reibums, sahk just un prahtingee sahk atjehgtees, ko tad ihsī Bikensfilds ar sawu gudro politiku ir panahjis. Brīhwprahtingee, ihpaschi Gladstens (Gladstone) jau sen ar ne-ustizigabu uzīmī statijahs uš Anglijas ahrigo (Bikensfilda) politiku, bet tagad brīhwprahtingee jo ūtārati sawas domus issazījuschi, proti, brīhwprahtingee ir eesneeguschi prasījumu, lai Bikensfilds sawas politikas deht tiltu faultis pee atbildešanas. Labi ari buhtu, ka Bikensfilds daburu attaisnotees; finams winam wahrdū netruhks, bet Eiropa par to spreedihs un arweenu wairak tas spreedums nodibinasees, ka Anglija Austruma leetā tikai ir Schīdu politiku kopuse, no kurai paschas lahdō labums atlez.

